

.....

The port of Rotterdam can rightfully be called 'green': sustainability is of paramount importance to many of the companies here, the municipal government and the Port of Rotterdam Authority work on sustainability and companies and municipal bodies actually manage to achieve that sustainability as well. Ger van Tongeren, former director of the PoR back when it was still called the Rotterdam Municipal Port Management and chairman of the Deltalinqs Energy Forum of the Rotterdam Climate Initiative, passionately speaks about the aim for a Green World Port and the realisation thereof. "Rotterdam's port is becoming greener and greener and this development will never stop." More than that: the move towards sustainability received an additional boost when it became apparent during the recession that companies with a high degree of sustainability in fact proved more resilient against the effects of the economic crisis.

.....

'Groen' staat voor duurzaamheid en voor klimaatvriendelijk handelen en ondernemen. "De Rotterdamse haven wordt steeds groener en dat groener worden eindigt nooit", zegt Gerrit van Tongeren. "Met dien verstande, dat het voor bedrijven en haven natuurlijk wel haalbaar moet zijn. Ik loop nu dertig jaar rond in de Rotterdamse haven en ik heb al die tijd heel weinig echte weerstand tegen duurzaamheid opgemerkt. Daar heeft de economische crisis trouwens aan meegeholpen. De duurzame bedrijven deden het goed tijdens de recessie, zodat ook andere nu inzien dat duurzaamheid voordelen oplevert."

BY LIES RUSSEL, IMAGES BY DANNY CORNELISSEN, MICHEL DE GROOT

GREEN WORLD PORT

Gerit van Tongeren is oud-directeur van het Havenbedrijf Rotterdam en nu voorzitter van het Deltalinqs Energy Forum van het Rotterdam Climate Initiative. In de Rotterdamse klimaataanpak is naast energie-efficiëntie en duurzame energie CCS ofwel 'carbon capture and storage' een belangrijk onderdeel: CO₂-afvang en opslag. Voor Rotterdam betekent dat ook nog eens hergebruik door bijvoorbeeld (haven)industrie, bloementeel in het Westland en oliewinning in de Noordzee.

Voor dit CCS-project heeft Deltalinqs zojuist anderhalf miljoen euro subsidie gekregen van het Global Carbon Capture Storage Institute (Global CCS Institute). Ger van Tongeren is blij met het geld én de erkenning. "De belangstelling van dit instituut voor onze ervaringen illustreert de koploperspositie van Rotterdam en bevestigt dat Rotterdam ook internationaal gezien wordt als kansrijke locatie voor CCS. De aanwezigheid van zowel energiebedrijven als industrie op een beperkt grondgebied, én de nabijheid van opslaglocaties op de Noordzee, maakt het mogelijk om met alle benodigde partijen samen te werken aan een totale infrastructuur voor afvang, transport, hergebruik en opslag van CO₂. Het is belangrijk om dat – ook internationaal – te laten zien. Dit instituut helpt ons om een aantal issues veel diepgaander te onderzoeken dan we anders zouden kunnen doen."

MET IVO NAAR CLINTON "Het Rotterdam Climate Initiative bestaat sinds 2007. De afspraak is dat Rotterdam in 2025 vijftig procent is teruggedaan met zijn CO₂-uitstoot ten opzichte van 1990 ofwel van 24 megaton naar 12. Dat is heel veel in een korte tijd, want sinds 1990 was de uitstoot toegenomen. Maar Rotterdam heeft er ja tegen gezegd en is gewoon begonnen. Het RCI is ontstaan nadat een paar Rotterdammers een gesprek hadden met Bill Clinton. Dat waren burgemeester Ivo Opstelten, Jan van den Heuvel van DCMR, de milieudienst Rijnmond, Wim van Sluis van Deltalinqs en ondergetekende als directeur van het havenbedrijf. Clinton stelde, dat als in heel de wereld de grote steden hun CO₂-uitstoot reduceren, je 90 procent van de wereldwijde uitstoot te pakken hebt. De haven van Rotterdam is zeer essentieel in dit verband. 'Daar gaan we aan meedoen', zei Opstel-

ten op zijn bekende manier."

Het Rotterdam Climate Initiative is een samenwerkingsverband van de gemeente Rotterdam, Havenbedrijf Rotterdam (HbR), DCMR Milieudienst Rijnmond en Deltalinqs, de belangenvereniging van het bedrijfsleven in het Rotterdamse havengebied. Ook vóór die tijd was Rotterdam, zeker ook in de haven, overigens al bezig met het bevorderen van duurzaamheid en milieusparende projecten. Het Deltalinqs Energy Forum bestaat al sinds 2002. Het is het kennisplatform voor industrie en energiebesparing, in principe voor energie-intensieve bedrijven.

CCS-NETWERK Eén van de grote projecten die uit het RCI zijn voortgekomen, is het opzetten van een groot CCS-netwerk in het havengebied voor de afvang van CO₂ en de opslag van het vloeibaar gemaakte gas in niet meer rendabele gas- en olielieden in de Noordzee. Van Tongeren toont de zojuist verschenen brochure 'capture en storage in Rotterdam, a network approach'. Op drie kaarten wordt duidelijk gemaakt wat de bedoeling is. Die van 2010 laat zien dat nu vijf bedrijven meedoen (Shell Pernis, E.On RoCa, E.On Capture Facilities, Air Liquide en Aben-goa) en dat van daar CO₂ wordt getransporteerd naar de kassen in het Westland tot en met Amsterdam, via de al lang bestaande (calamiteiten-) OCAP-pijpleiding. De telers in het Westland hebben CO₂ nodig voor de plantengroei sinds ze schone energie (aardwarmte) gebruiken voor de verwarming van hun kassen.

In 2015 doen veel meer bedrijven mee, zijn er nieuwe pijpleidingen en vindt naar zee ook transport per schip plaats. Van Tongeren: "Dan gaat ook een groot demoproject van start van E.ON en Electrabel. De EU en de nationale overheid geven voor dit project financiële support. Dit is één van de zes demoprojecten in Europa voor de afvang van CO₂." Voor opslag van CO₂ zorgt in 2015 Vopak met een speciale hub en de rederijen Maersk en Anthony Veder gingen voor vervoer van CO₂ met schepen die geschikt zijn voor zowel CO₂- als LPG transport.

De kracht van Rotterdam zit in de ketens van technieken

The strength of Rotterdam lies in the chains of technologies

◀ GER VAN TONGEREN. "SUSTAINABLE COMPANIES FARED BETTER DURING THE RECESSION." ◀ GER VAN TONGEREN. "DUURZAME BEDRIJVEN DEDEN HET BETER TIJDENS DE RECESSIE."

LEREN VAN CHINA Bijna direct na het interview is Ger van Tongeren als lid van een Rotterdamse delegatie vertrokken voor een bezoek aan China, te beginnen in Shanghai. De delegatie (bedrijfsleven en beperkt overheid) stond onder leiding van Ruud Lubbers, voorzitter van de council van het Rotterdam Climate Initiative en Wim van Sluis van Deltalinqs. Van Tongeren: "Chinezen en wij gaan van elkaar leren. Chinezen zijn goed in zonne-energie en omdat het land veel kolencentrales heeft, ook in de afvang van met name vergassers. Zoals wij in het havengebied wellicht ook extra gaan krijgen. De kracht van Rotterdam zit in de ketens van technieken."

AGENCIES

Port Agency Services at Your Service

Vopak Agencies offers high quality agency services for all possible types of vessels, including those serving the offshore industry.

The Netherlands

Rotterdam - Amsterdam - Terneuzen - Flushing

Belgium

Antwerp - Ghent - Zeebrugge

France

Le Havre - Rouen

Germany

Hamburg - Rostock

www.vopakagencies.com

▲ THE ROTTERDAM PORT WILL CONTINUE TO BECOME INCREASINGLY 'GREENER'. △ DE ROTTERDAMSE HAVEN ZAL STEEDS 'GROENER' BLIJVEN WORDEN.

Overigens varen er nu al twee binnenschepen die hiervoor geschikt zijn.

“Het mooie van dit project is ook dat met behulp van CO₂ uit de oude olievelden in zee alsnog olie is te winnen. Daar kan nog tot veertig procent van de voorraad olie zitten. Die krijg je normaal niet meer naar boven, maar door de druk van de CO₂ kan die olie alsnog gewonnen worden.” Dit is EOR, Enhanced Oil Recovery.

Over naar de kaart van 2025 in de brochure: deze laat hele clusters van meewerkende bedrijven langs het water zien, alsook op de beide Maasvlaktes. Met overal pijpleidingen, tot ver in de Noordzee en CO₂-vervoer per schip.

Van Tongeren: “Als alles doorgaat, hebben we dan drie miljard euro geïnvesteerd, net zoveel als de Tweede Maasvlakte kost. Dan hebben we een enorme infrastructuur opgezet. Daar zijn we goed in, in West-Europa. En als econoom heb ik geleerd dat je van infrastructuur nooit arm wordt. Op den duur dan, hè. Ook de

voorwaarden moeten goed zijn. De kracht van dit project is ook, dat alle deelnemers zich via ‘letters of corporation’ hebben verplicht om het tot een goed eind te brengen.”

MIDDEN-EN KLEINBEDRIJF Maar er gebeurt meer in de haven. Er is Plant One gekomen, een testfabriek ‘tussen laboratorium en industrie’, bedoeld voor ondernemers met een veelbelovend idee. “Die loopt goed,” aldus Van Tongeren. “Volgend jaar willen we met eerste resultaten naar buiten komen. Nee, ik zeg nog niet met welke.”

Daar gaan we aan meedoen, zei Opstelten op zijn bekende manier

We will participate in this, said Rotterdam's former mayor Ivo Opstelten in his own typical manner

Het Havenbedrijf Rotterdam is gekomen met walstroom voor de binnenvaart en in Hoek van Holland ook al voor de Noordzeeferries, met modal shift, biobrandstoffen,

milieuzone MV1 en 2 voor vrachtwagens, langzamer varende binnenvaart vanaf 2013, een windmolenpark waarvan de capaciteit moet verdubbelen, stimuleringschone scheepvaart (ESI), natuurontwikkeling en zwavelarm bunkeren. Intus-

sen zijn er ook steeds minder ‘stand alone’ bedrijven in de haven, er zijn steeds meer bedrijven die samenwerken in clusters, bijvoorbeeld om opslag te delen of omdat het afvalproduct van de één grondstof is voor de ander. Om maar een paar initiatieven te noemen.

Van Tongeren: “Niet alleen in grote ondernemingen, ook in het midden- en kleinbedrijf heeft duurzaamheid veel aandacht. Ik merk het tijdens workshops en lezingen. Daar hoor ik dingen over schonere motoren, CO₂-neutrale huisvesting, zuinige verlichting en veel meer initiatieven die helaas soms verzanden door gebrek aan support en/of geld.”

STOP AD HOC BELEID Een wens van Van Tongeren: “Een langetermijnvisie van de Nederlandse overheid, structuurschema’s in plaats van ad hoc beleid.” Hij noemt als voorbeeld het autorijden op ethanol. “Biomassa heeft de absolute toekomst. Rotterdam is nu al de grootse ethanolhaven van Europa. Ik rijd op ethanol. Maar ik moet nog vaak overschakelen, je kunt het lang niet overal tanken. Het is ook duur, je krijgt geen fiscale tegemoetkoming meer. De overheid wisselde nogal eens van standpunt. Peter Goedvolk van Argos heeft zijn nek uitgestoken, maar van zijn biobrandstof is hij in elk geval niet rijk geworden.” ●